

Sak

Buskerud Kraft-veker, Utbygging
 av ligger i Flesberg. Dist

Dok. nr.	Datum	Dokumentets art	Merknader
1	26/2-79	Brev B.K. - U.O.	
2-3		Kart-bilag til 1	
4		Foto av slaggkany	
5	4/4	Brev U.O. - B.K.	
6		J-beretning K&L	
7	14/6-79	Brev Teknisk Mus. - U.O.	u. bilag.
8		Brev U.O. - Buskerud Kraft.	

BUSKERUD KRAFTVERKER

①

Y
mm 361/29

Universitetet i Oslo
Oldsakssamlingen
Fredriksgt. 2 og 3
OSLO 1

DERES REF.:

DERES BREV:

VÅR REF.:

422.401.4
U/FOJ/ED

3000 DRAMMEN,

26. FEB. 1978

NUMEDALSLÅGEN - UTBYGGINGSPLANER

Buskerud Kraftverker har planer om å utnytte fallene i Numedalslågen nord for Kongsberg, mellom Jondalselvans utløp i Lågen til Svene i Flesberg kommune. I denne forbindelse er vi interessert i å få vite om det er fornminner i områdene langs elva som kan bli berørt ved en slik utbygging. Vi ber Dem i så fall orientere oss om dette. Vi vedlegger to kartutsnitt som viser plassering av kraftstasjonene

- 1) på toppen av Langeidfoss
- 2) på toppen av Hvamsfoss.

På kartutsnitt over Langeidfoss har vi med rødt sirklet inn ett område med slagghauger. Navnet på stryket "rett ut for disse slagghauger er Masovnfoss. Vi hører gjerne fra Dem.

BUSKERUD KRAFTVERKER

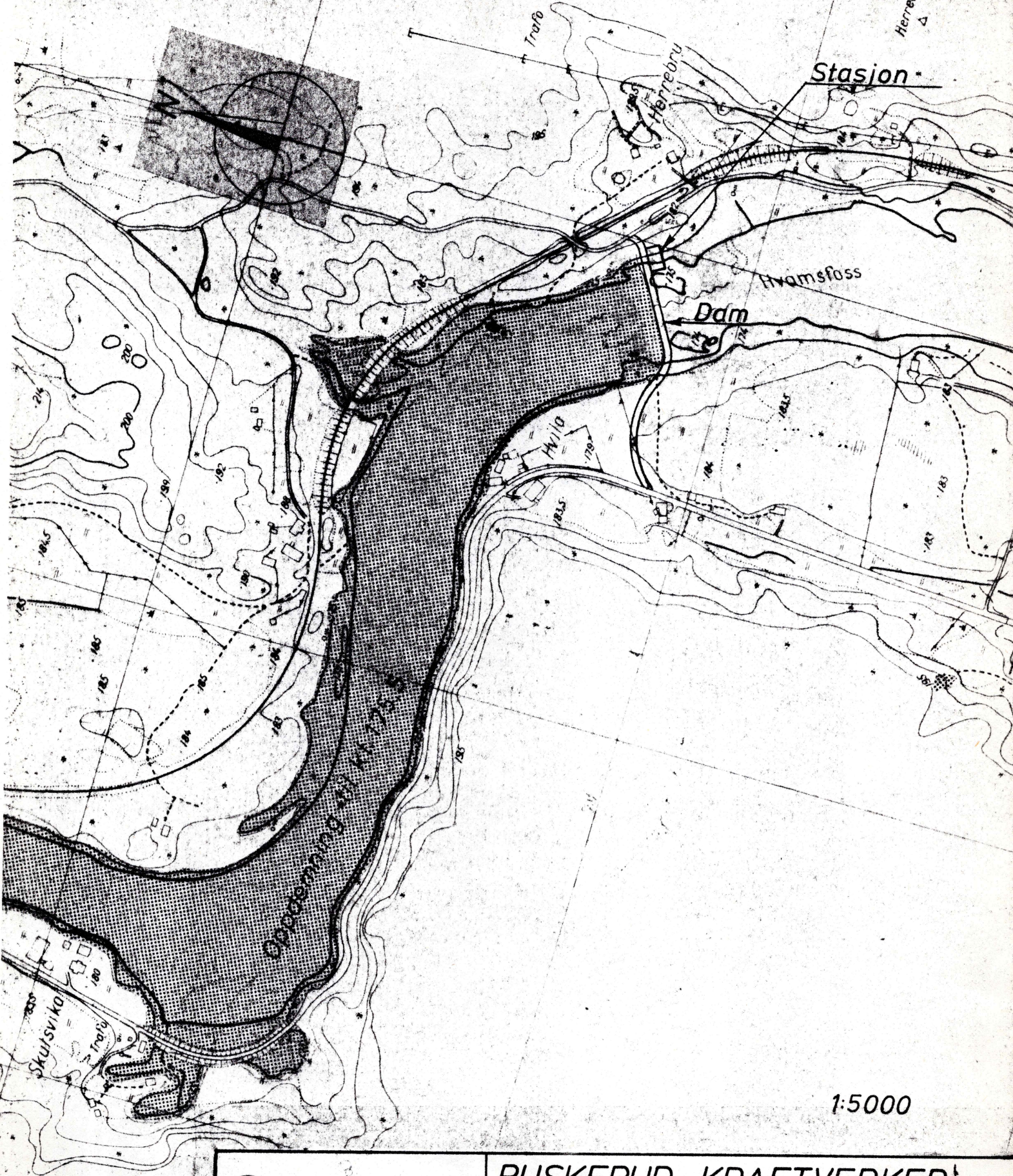

R. Strømme

A. Wærsted

Saksbehandler: F.O. Johannessen

2
Herrebru

1:5000

Strømme
SIVILINGENIØR ELLIOT STRØMME AS

BUSKERUD KRAFTVERKER

PIKERFOSS - GRETTEFOSS

Alt. B: Hvamsfoss med
oppdemn. til kt. 175.5

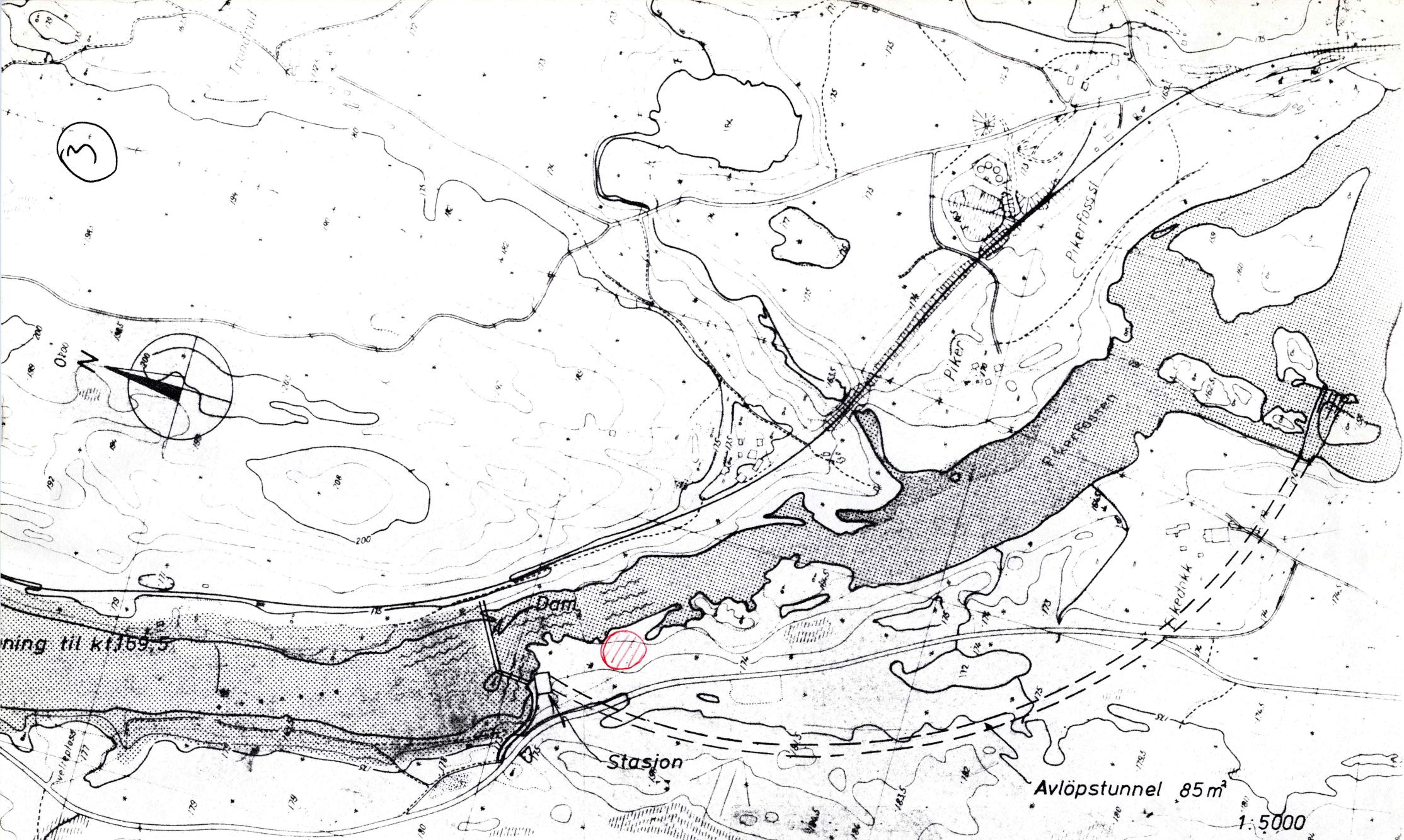
1467/053

Tegn.

E. La.

Data

feb.-79

Strømme
SIVILINGENIØR ELLIOT STRØMME AS

Tegn. R. La. Dato feb-79

BUSKERUD KRAFTVERKER

PIKERFOSS - GRETTEFOSS

Alt. A: Langeidfoss med oppdemn. til kt. 169,5

Tunnelalternativ

1467/052

Slagghauger ved Masov-foss
Foto F. O. Johannessen.

5

4. april 1979
J.nr. 361/79 AEC/KØ

Buskerud Kraftverker
Fylkeshuset
Haugesgt. 89
3000 DRAMMEN.

Utbyggingsplaner Pikerfoss - Grettefoss i Flesberg, Deres
brev av 26/2-79, ref.: 422.401.4 U/FOJ/ED.

Vi har ikke tilstrekkelige opplysninger i arkivene til å klarere planen så vi kommer tilbake til saken etter befarings på snøbar mark. Etter det tilsendte foto, er slagghaugene ved Masovnfoss sikkert ikke forhistoriske, og vi har derfor oversendt kopier av saksdokumentene til Riksantikvaren som rette vedkommende for disse, og for orienterings skyld til Bergverksmuseet, Kongsberg.

Arne Emil Christensen

Innberetning om befaring på 2 lokaliteter i Flesberg, Buskerud i forbindelse med Buskerud Kraftverkens utbyggingsplaner.

I brev av 26.2.79 melder Buskerud Kraftverker om utbyggingsplaner ved Langeidfoss og Hvamsfoss i Numedalslågen. Begge i Flesberg kommune.

Med brevet fulgte kartbilag og et foto av slagghauger ved et område i Langeidfoss som heter Masovnfoss.

Jeg så på begge områder 15.5.79. Området N. for Hvamsfoss, hvor det vil bli en mindre oppdemning, er, etter det jeg kan fastslå, fritt for fornminner.

Ved Langeidfoss har jeg heller ikke funnet fornminner, mens derimot lokaliteten med slaggløse klart må være et verneverdig kulturminne, etter all sannsynlighet fra nyere tid. Her ligger dels et område med 3 store slaggtipper, ca. 30 m langt. En del utvasket slaggløse i strandsonen nedenfor slagghaugene, noe mere utvasket slaggløse 50-60 m nedstrøms for slagghaugene.

I tillegg til dette fant jeg en sammenrast steinkonstruksjon som kan være rester av en masovn og en nokså stor haug med grov pukke med rustspor, som muligens kan være ubenyttet malm.

Ved telefon til Norsk Teknisk Museums bibliotek har jeg fått opplyst følgende: Testene er besikket av konservator Thuesen på Teknisk museum og det foreligger arkivalia som viser med ganske stor sikkerhet at dette er rester av Johan Fredrik Thornes kobberverk i Øvre Sandsvær. Dette er bl.a. nevnt i et skjøte av 18.6.1837. Disse opplysningene skulle tyde på at dette ikke er noe fornminne, selv om det i høy grad kan betegnes som et verneverdig kulturminne.

Oslo, den 20. juni 1979

Arne Emil Christensen
Arne Emil Christensen

NORSK TEKNISK MUSEUM

Fyrstikkalléen 1 - Oslo 6

Sentralbord 67 51 95

Postgiro 5 10 06 80

Bankgiro 6059.05.00804

7

OSLO, 14. juni 1979.

002:351.853.1

Handwritten: j m 1098/79

Universitetets Oldsaksamling,
v/konservator A.E.Christensen,
Frederiksgt. 2 og 3,
O s l o l.

Vedr.slaggrester i Övre Sandsvær.

Jeg var på befaring her mandag 11.juni sammen med ingeniör Johansen.

Saken vil bli fulgt opp av Norsk Teknisk Museum.

Konservator Gunnar Thuesen var i 1974 på befaring på samme sted.

Vedlagt følger avskrift av et skjöte som ble fremskaffet dengang samt fire fotografier i fotostatkopi som konservator Thuesen tok i 1974.

Med vennlig hilsen

Torleif Lindtveit

Museets direktör

Statshauptmand Johan Fredrik Thornes kobberverk i Sandsvær

1837 Skjöde. Vi undertegnede eneste og myndige

Arvinger efter afdöde Peder Pedersen Berg af Egers Præstegjeld nemlig vi hans Sønner Peder og Simon Pedersønner Berg og jeg hans Svigersøn Johan Rasmussen Aas gjöre hermed bekjendt at vi har solgt ligesom vi ved dette Document sælge og skjöde til hr. Kjöbmand Johan Frederik Torne i Drammen, den bemeldte afdöde ved adkomst?skjöde, datteret 18. October 1825 thinglyst 20de samme Maaned hjemlet Gaard Stengelsrud, hvoraf efter bemeldte Skjöde og et ældre Do., datteret 17 Februar 1823 thinglyst 15 Marts S.A. ikke har været svaret andet til Statscassen, end 6 Skilling Leding og Jordbrugsafgifter, men som ved den nye Matricul tilligemed Gravningens Skov under 616 og 617 er skyldlagt for 3 Dlr 10 Ort 2 s. og 2 Daler 1 Ort 19 s. hvilken Eiendom, hermed følger alle dens Tilligelser og Pladse, Skov, Saug, Qværnebrug, Huse, intet undtaget, er beliggende i Hedenstad Annex Sandsvær Præstegjeld, saavel som endvidere den afdöde Peder Berg ved Skjöde datteret 25 Juni 1831 thinglyst 27 s.M. hjemlede Plads kaldet Smaaland, beliggende paa Stengelsrud Gaards Grund, samt Pladsens Bygninger, henhörende under Kongsberg bye, hvor sidstnævnte Skjöde er thinglyst.

For det foranförte har Kjöbereren Kjöbmand J F Thorne godtgjort os den omforenede Kjöbesumma 5000 Spdr. skriver fem tusinde Speciedaler, blandt andet derved at han har paataget sig at indfrie den i Gaarden staaende 1 Prioritets Obligation datteret 19 Februar 1823 thinglyst 15 Marts s. A. til Enkecassen for 1266 Spdr. og den i Gaarden staaende 2den Prioritets Obligation datteret 28 Mai 1825 thinglyst 20 October s. A. til den norske Krigshospitalscasse for 300 Spdr. med Renter af disse Summer fra 11te December s.A. samt har indsat det os 3die Prioritets Obligation for 2000 Spdr og contant betalt Resten. Thi skal ovennævnte Gaard Stængelsrud med Gravningen Skov, Plads Smaaland m.v. herefter tilhöre Kjöbereren med lige Ret som afdöde Peder Pedersen Berg dertil har havt for hvilket Salg vi ere Hjemmelsmend efter Loven. Til Bekræftelse ved vore Underskrifter Berg og Aas i Eger den 3die Juni 1837 Peder Pedersen Berg S P Berg John Rasmussen Aas til Vitterlighed Lorents B_____ Jacob Borch.

Af Kjöbesummen _ 5000 Spdr. anse vi Pladsen Smaaland at være af Værdi 100 (et hundrede) Spd., hvilket bemærkes til Efterretning i Anledning af 1/4 p Afgivten til _____ Fattiggassen. datum et supra.

Forfattet og skrevet af Numedals og Sandsværs Sorenskriverie i Kongsberg 3 Juni 1837. _____ constitueret Sorenskriver

Fattiggassens Afgivt 12 1/2 (tolv enhalv) Spd. betalt _____ J Klem
Efter samme Opgave udgjör Skatteskylden paa Stengelsrud alene 2 Daler
1 Ort 19 Skilling. og paa Gravningens Skov 1 Ort 22 Skilling hvilket
anmærkes som _____ i dette Skjøde.
Aaser 8 Juli 1837 M Lie const. Sorenskr.

Thornes Kølberhytte, Øvre Sandoveren Røstet malm

C 9431

18/6 -74

GTh.

C 9433

Resten av vandrøsten

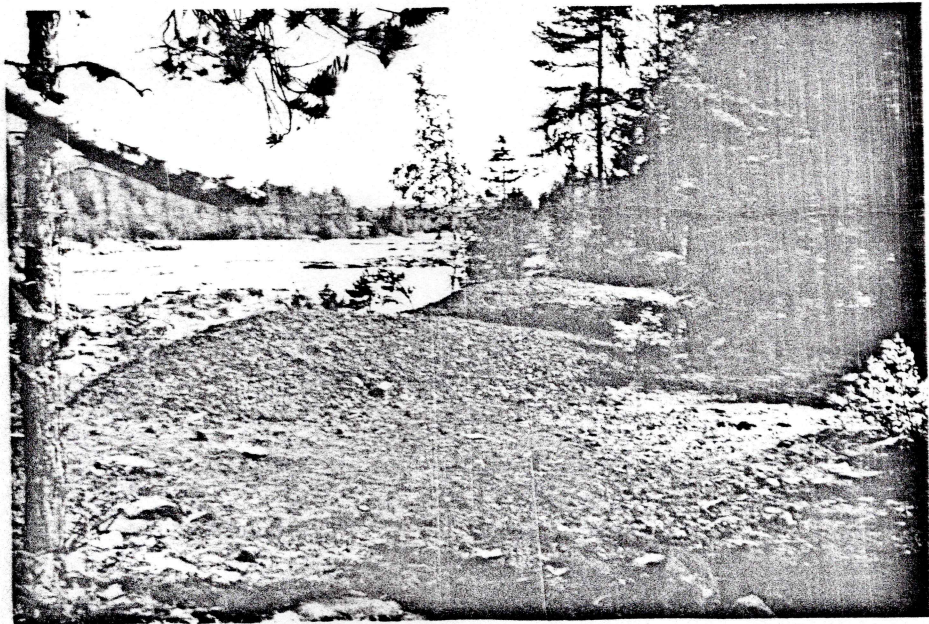

Thornus Kobbeneske, østre Sandsvæn (1840)
Resten av vandrøsten 18/6-74 GTh
C 9432

Slagghauger ved døgen

C 9434

8

18. juni 1979.
AEC/EN

Buskerud Kraftverker,
Fylkeshuset,
Hauges gate 89,
3000 DRAMMEN:

UTBYGGINGSPLANER NUMEDALSLÅGEN - LANGEIDFOSS OG HVAMSF OSS.

Det vises til Buskerud Kraftverkers brev av 26. februar d.å.,
ref. 422.401.4 U/SOJ/ED, og senere telefonkontakter.

Undertegnede har vært på befaring på angjeldende område. Jeg
har ikke lokalisert fornminner fredet i henhold til Kulturminne-
loven i oppdemningsområdet ved noen av alternativene. Fra
Universitetets Oldsaksamlings side er det derfor formelt intet
i veien for at planene kommer til utførelse.

Jeg sendte gjenpart av dokumentene til Riksantikvaren i for-
bindelse med slagghaugene ved Masovnfoss. Disse er helt tydelig
ikke gamle nok til å vernes legalt av Kulturminneloven, men de
er utvilsomt et meget interessant og bevaringsverdig teknisk
kulturminne. Som Buskerud Kraftverker vel er oppmerksom på, er
Norsk Teknisk Museum koblet inn i saken og de vil gi nærmere
beskjed om anlegget, som etter all sannsynlighet er et kobberverk
fra begynnelsen av 1800-årene.

Beste hilsen

Arne Emil Christensen